

Erdőjáró

A DALERD ZRT. TÁJÉKOZTATÁSI KÖZPONTJÁNAK LAPJA

XIV. évfolyam 3–4. szám, 2015. december

Az erdei iskola elmúlt esztendeje

AZ ÉV VÉGE AZ ÜNNEPLESEN, AZ ÚJ VÁRÁSÁN TÚL A VISSZATEKINTÉS IDŐSZAKA IS

Az erdei iskola mögött ismét egy változatos, gyakran izgalmas, programokkal teli év áll. A 2008-ban tapasztalt – elsősorban az anyagi lehetőségek beszűkülése miatti – visszaesést követően ugyan évről évre érezhető volt egyfajta kedvező irányváltozás az erdei iskolai programok résztvevőinek számában, de nagy örömmre szolgál, hogy az idén már a 2008 előtti időszak forgalmát is felülmúlta intézményünk és rendezvényeink látogatottsága.

A megtartott erdőpedagógiai óráink, valamint az azokon

részt vevők száma ebben az esztendőben közel 20 százalékkal emelkedett. Örömmre szolgál, hogy ismét nyílnak pályázati lehetőségek is az erdei iskolában részt venni kívánóknak, ezzel is megkönnyítendő a költségek előteremtését.

Egyre több rendhagyó programot vesznek igénybe sérült, illetve fogyatékkal élő embertársaink is, de nagyon eredményes a több éves múlttal bíró kapcsolatunk a mezőkovácsházi szociális otthon pszichiátriai gondozottjaival is.

Intézményünk, munkatársaink, az erdei iskolai programnapok, témahetek, nyílt napok, er-

dők heti programok megtartásán kívül sok-sok egyéb rendezvény, esemény aktív szervezői, illetve közreműködői voltak ebben az esztendőben is. Kiállítóként részt vettünk a Budakeszi Vadaspark nyílt napján, ahol játéklehetőséget is nyújtottunk a látogatóknak. Folytattuk a több éve működő, határon átnyúló, a nagyváradi Pertinax Egyesülettel közösen szervezett pedagógus továbbképzés-sorozatot is. Munkatársaink részt vettek a Kaán Károly természet- és környezetismereti verseny Békés- és Csongrád megyei fordulóján, illetve a Mezőtúron megrendezett

országos döntőn. Vendégül láttuk „A Mi Erdőnk” c. lap rajzpályázatának győzteseit, s komoly munkát végeztünk a „Muzsikál az erdő” című rendezvénysorozat lebonyolításában is. A DALERD Zrt. és a Szegei Vadaspark évek óta tartó együttműködésének gyümölcse az ebben az esztendőben átadott „Medve-ösvény”, amely szórakoztatóan mutatja be az erdő lakóit, s az erdészeti munkákat.

A felsorolt eseményekre jó visszatekinteni: néha el-elfáradtunk, de nem fáradtunk meg. A következő esztendő programjai is rajzolódhatnak már.

VID KATALIN

A „Muzsikál az erdő”

BIZONYÍTOTT A KÖRÖSÖK VÖLGYÉBEN

Az esős, változékony időjárás nem jelentett akadályt a „Muzsikál az erdő” rendezvénysorozat Délalföldi régióban való bemutatkozása során. A rendezvény szeptember 26-27-én a Délalföldi Erdészeti Zrt. Erdészeti Erdei Iskolájával együttműködve, Gyula város támogatásával valósult meg. Akik nem riadtak vissza az esőtől, csatlakoztak. A „Muzsikál az erdő” szervezői bizonyították, hogy a rendezvény egyik jelmondatát - azaz a „nincs rossz időjárás, csak rossz öltözködés” - valóban komolyan gondolják. A rendezvény esőkabátban, gumicsizmában, időnként pedig az Erdei Iskola nyújtotta falak oltalma alatt, mégis remek hangulatban zajlott.

A „Muzsikál az erdő” szervezési elveihez híven a családok valamennyi tagja számára kínált feltöltődési lehetőséget az erdő és a művészetek legkülönbözőbb értékeinek felvonultatásával. A rendezvény klasszikus és népzenei koncertek egész sorát tartalmazta, hidakat építve az ország különböző régióiban élő és alkotó művészek között. A kórustalálkozón fellépett a gyulai Erkel Ferenc Kórus és a sarkadi Kónya Kórus közös produkcióval, hiszen a „Muzsikál az erdő” vállalt feladatának érzi, hogy a helyi értékek, a helyi művészek bemutatkozhatnak. A kecskeméti Prima Díjas Aurin Leánykar koncertje különleges élményt jelentett az esőcseppek áztatta lombkorona alatt. Nagy sikerű koncertet adott a gyöngyösi Musica Mansueta Kamarazenekar, Tokai Ágnes énekművész, valamint a gyulai Erkel Ferenc Ifjúsági Fúvószenekar. Vasvári Csaba színművész József Attila verseket, Lázár Ervin prózát és a „Muzsikál az erdő” Irodalmi Pályázatának legjobb alkotását mély átérzéssel, szuggesztív erővel adta elő. A Corpus Harsona Kvartett erdei koncertjén a lombkorona nyújtotta különleges akusztikáját a lehető legjobban kihasználta, a kortárs zeneművektől a mély érzelmeket megmozgató, elgondolkodtató klasszikus művekig válogattak a repertoárjukban.

A rendezvény teljes egészét áthatotta az összetartás gondolata. Felavatásra került Gyula – Városerdő az Erdei Kápolna, ahol otthont kapott Józsa Judit kerámiaszobrász, a Magyar Kultúra Lovagja Összetartás emléklakettje. Az ünnepélyes eseményen Ugron Ákos Gábor, a Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős helyettes államtitkára megnyitotta a regionális Erdők Hete rendezvénysorozatot és felavatta az Erdei Kápolnát. Puskás Lajos, a Délalföldi Erdészeti Zrt. oktatási igazgatója, az Országos Erdészeti Egyesület Erdészeti Erdei Iskola szakosztályának elnöke köszöntőjében kiemelte az erdei iskoláztatás szerepét gyermekeink fenntarthatóságra nevelésében.

Dr. Görgényi Ernő, Gyula város polgármestere köszöntötte a rendezvény résztvevőit, kiemelte a Gyulát körülvevő erdők és az Erdei Iskola fontosságát az idegenforgalmáról méltán híres város életében. Szabó Lajos, a Muzsikál az Erdő Alapítvány elnöke, az Országos Erdészeti Egyesület Erdészeti Erdei Iskola szakosztályának titkára üdvözlő szavaival megköszönte azt az összefogást, amely lehetővé tette, hogy a „Muzsikál az erdő” rendezvénysorozat eljuthasson Gyula – Városerdőre, s megismertesse a jelenlévőkkel az erdő és a zene, a művészetek együttes erejét.

A „Muzsikál az erdő” minél szélesebb rétegekhez igyekszik eljuttatni az ismeretterjesztő gondolatokat. A rendezvényen előadást tartott Dr. Borovics Attila, az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatója, az erdészeti tudományos élet neves képviselője „A világ erdei – az erdők világa” címmel, melyben felhívta a figyelmet a globális felmelegedés veszélyeire.

A népzene kedvelői igazi különlegességen vehettek részt: lovas kocsikkal jutottak el a Mályvádi erdőbe, a tapasztalt fogatások jóvoltából a sár nem jelentett akadályt, ahol a Biri ér partján Szokolay Dongó Balázs és Fábri Géza koncertjét hallgatták meg. A moldvai csángó dallamok, a dunántúli hoszszúfurulya hangja betöltötte a

Biri ér partját, újra egységben létezett néhány perc erejéig a népzene, művelője az ember és legtermészetesebb közege, az erdő. Maga a koncertre vezető út a Körös menti ártéri erdőben csodálatos élményt nyújtott. A helyi értékeket leginkább ismerő erdőmérnök, Puskás Lajos a vízgazdálkodás és az erdőgazdálkodás, az ökológiai vízpótlás több évtizedes tapasztalatát osztotta meg a jelenlévőkkel. Két néptáncgyűttes is bemutatkozott a rendezvényen. A Harruckern és az Őszi Csalogató néptáncbemutatóját fergeteges hangulatú szabadtéri táncház követte. Népzenei szempontból zenei csemegének számított Petruska András és Temesvári Bence koncertje, akik bizonyították, hogy a magyar népzene megtermékenyítő hatással bír akár a rock and rollra is, produkciójukban csángó rock and roll is elhangzott.

A rendezvény sokszínűségére jellemzően fotókiállítás nyílt a gyulai Székely Aladár Fotóklub alkotásaiból és a „Muzsikál az erdő” 2015-ös Fotópályázatának legjobb pályaműveiből. A sarvasi Vajda Péter Színjátszó Csoport Salka Zsuzsanna darabját adta elő, aki a „Muzsikál az erdő” 2014-es Irodalmi Pályázatának legjobb drámaszerzője. A legkisebbek sem maradtak program nélkül, hiszen a Bábika Játsszóház és az Erdei Iskola munkatársai természetes anyagok felhasználásával kézműveskedtek a gyermekekkel.

A „Muzsikál az erdő” sikeresen támogatta az „Élő Bolygók” klíma-kampányt. A rendezvényen megjelentek az „Élő Bolygók” munkatársai, hogy a résztvevőkkel megismertessék a fenntarthatóságért folytatott kampány fontosságát.

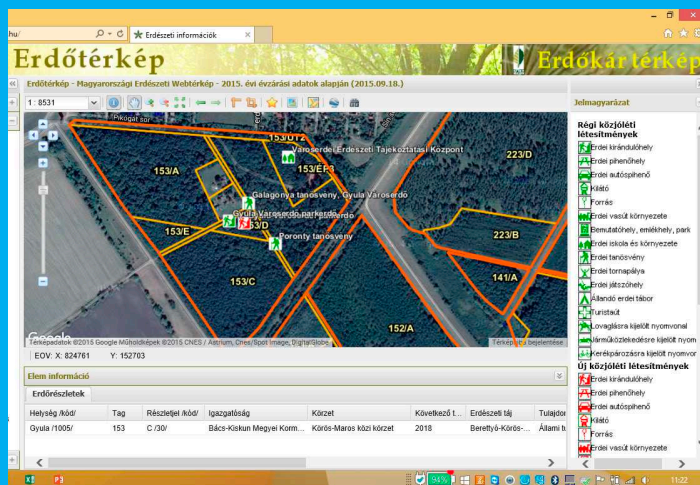
Köszönjük azoknak az erdőjáró, művészetkedvelő látogatóknak a részvételét, akiket nem tántorított el a szabadtéri programtól az áldásos őszi eső. Mindenkit várunk a jövőben megvalósuló rendezvényeinken is.

MUZSIKÁL AZ ERDŐ ALAPÍTVÁNY
FOTÓK: BÁNFI BARNABÁS
PUSKÁS LAJOS

Neten az erdők

HTTP://ERDOTERKEP.NEBIH.GOV.HU

A <http://erdoterkep.nebih.gov.hu> internetes oldalon egyre több információ érhető el bárki számára az ország valamennyi erdejére vonatkozóan. A folyamatosan megújuló szolgáltatás segítséget nyújt a kirándulni indulók számára is azon túl, hogy megosztható szakmai információkat is tartalmaz szakemberek számára. Nem kell mást tenni, csak a térképen rá kell nagyítani a kívánt úticélra, és a megfelelő rétegeket aktiválva kereshetünk a különböző erdei közjóléti léte-

sítmények között. Az információ gomb segítségével további ismeretekhez juthatunk hozzá. A tájékozódást a jobb oldali felületen lévő jelkulcs segíti. Leolvashatók a térképről a kívánt úticél EOV koordinátái is. Ennek pontossága azonban a 10-15 m-t nem haladja meg. EOV vagy WGS 84 rendszerben keresési funkció is található az oldalon.

Jó kereshetőséget és kellemes erdei kirándulásokat kívánunk olvasóinknak.

ERDŐJÁRÓ

Közjólét

ITTHON ÉS A SZOMSZÉDBAN

Az erdők közjóléti szerepét egyre többen veszik igénybe. Az erdőpedagógiai programjainkon résztvevő gyermekek az erdő hasznai közül ezt sohasem felejtik ki a felsorolásból. Ahhoz azonban, hogy a növekvő érdeklődés valóban teret kaphasson, fel kell készíteni az arra alkalmas erdőket.

Ki kell alakítani azokat a létesítményeket, amelyek az emberi igénybevételt lehetővé teszik. De azért is kell erdei infrastruktúrát fejleszteni, hogy az ember jelenléte ne terhelje meg elviselhetetlenül az erdei életközösséget. Ezek után már „csak” a folyamatos fenntartásról és működtetésről kell gondoskodni.

2015-ben a DALERD ZRT, a Csongrád és Békés megyei állami erdők kezelője, sok közjóléti célú fejlesztést valósított meg. Új eső védő házító, tűzrakó helyek létesültek Gyula-Városerdőn, Doboz-Szanazugban, Ópusztaszeren és Ásotthalmon. A kihe-lyezett tájékoztató táblán az

erdő leírásán túl a tűzgyújtás szabályairól és az erdőtüzek megelőzéséről is olvashat az erdőlátogató. Pósteleken, Nagymágocson és Ópusztaszeren külön nyomvonalon, lovasok által igénybe vehető túra utat hozott létre az Erdőgazdaság.

A Szegedi Vadasparkkal évek óta fenntartott együttműködés ez évi eredménye a Medve-ösvény. Az újonnan kialakított európai nagyragadozókat bemutató útvonalon az állatok mellett az erdőkkel is megismerkedhetnek a látogatók a DALERD ZRT segítségével. Az interaktív tájékoztató táblák jóvoltából az erdő és ember kapcsolatáról fontos tudásra tehetnek szert kicsik és nagyok egyaránt.

PUSKÁS LAJOS

Mindössze 4 évvel ezelőtt fedezték fel Magyarország nyugati részén a selyemfényű puszpángmoly (Cydalima perspectalis) első példáit. 2015 nyarán már Békés megye több településén, így Gyulán is megjelent. Ez az ázsiai eredetű behurcolt lepkefaj nyugatról érkezett hozzánk. Kizárólag a puszpángon, ismertebb nevén a buxuson él. Furcsa, de a latin név ebben az esetben ismertebb, mint a magyar (Buxus sempervivens).

A lepke közepes méretű, 4-4,5 cm szárnyfesztávú, világos, selyemfényű, barna szegéllyel. Az első szárny barna szegélyén belül egy ugyancsak barna folt van fehér félhóddal. A sok színváltozat közös tulajdonsága pont ez a fehér folt. A 4 cm-esre kifejlődő hernyó a foton jól látható. Eleinte csak hámozza a leveleket, majd ahogy növekszik, csak a gerincet hagyja meg. Évente akár 3 generációval is szaporodik. Gyakran tarrágást is okoz tömeges megjelenésével.

Jövő esztendőben figyeljünk a puszpángjainkra. Időben távolítsuk el a hernyófészkeket, vagy védekezzünk permetezéssel. Az idén lecsupaszított bokrokat célszerű visszavágni, jó eséllyel tavasszal újra sarjadnak. De még egy esélyt nem szabad adni ennek a migránsnak.

PUSKÁS LAJOS

ÍZELTLÁBŰ MIGRÁNSOK GYULÁN

JÖVŐ ESZTENDŐBEN FIGYELJÜNK A PUSZPÁNGJAINKRA!

A Tobozmanó pályázat eredményhirdetése

A FANTÁZIADÚS ALKOTÓKEDV NEM HALT MÉG KI A GYERMEKEKBŐL

Az erdők hete alkalmából ismét meghirdettük a „Tovább táncol a tobozmanó” című alkotópályázatunkat. Az immár tizennégy esztendeje népszerű pályázatunkban arra kértük Békés- és Csongrád megye általános iskoláit, hogy természetes anyagok felhasználásával különféle dísz tárgyakat, játékokat, figurákat készítsenek. Úgy éreztük, hogy az iskolai, a különféle alkotóköri és erdei iskolai foglalkozások mellett még mindig sok gyermek nem ismeri eléggé ezt az anyagkultúrát.

A beérkezett pályaművek azt mutatják, a fantáziadús alkotókédv nem halt még ki a gyermekekből, „csak” egy hozzáértő, vállalkozó kedvű, pedagógus vagy szülő, ill. alkalom kell annak felszínre hozásához. Kell valaki, aki megtanítja a fiatalokat arra, hogy az erdők, mezők, szántóföldek milliő színű és formájú adományaiából a saját fantáziájuk segítségével hogyan tudnak figurákat, manókat, mesés alakokat „varázsolni”. Kell valaki, aki átadja a „műanyag-kor” gyermekeinek az alkotás örömét! A felhasznált magvakban ott rejlik az új élet lehetősége, a száraz növényi részek nem is oly régen még éltek, érezték. Milyen felemelő ezeket az anyagokat magunk és mások örömeire új, más formában, kicsit „átlényegíteni”, ismét életre kelteni!

A pályázóktól kaptunk mesterien megmunkált és kevésbé kidolgozott alkotásokat is. Az elkészült teremtmények között vannak hagyományosak, furcsák, érdekesek, groteszek is, egy biztos: mindegyikükben ott rejtőzik az alkotás öröme, s ettől mindegyikük nagyon szép!

EZÜTON IS SZERETNÉNK MEGKÖSZÖNNI MINDEN PÁLYÁZÓNAK, S AZ ŐKET FELKÉSZÍTŐ FELNŐTTEKNEK A MUNKÁT, A TÖRŐDÉST, S A LEKESÉDÉST!

Szívünk szerint minden beküldőnek díjat adtunk volna, de ez sajnos még nálunk is lehetetlen. Az egyéni verseny helyezettjeit

könyvjutalomban, a csoportos alkotások beküldőit az ajándékkul adott fali naptárak mellett egy-egy ingyenes erdei iskolai programmal, valamint 20% szállásár-kezdvezménnyel leptük meg.

***

Az alkotásokat értékelő zsűri a fantáziát, az anyagfelhasználást, az elkészítés technikáját és az eredetiséget figyelembe véve a Békés megyéből érkezett alkotások között az alábbi sorrendet állította fel.

1-2. osztályosok

Egyéni díjazott lett: **Kovalik Péter** „Tini nindzsák a város megmentése után” c. életképe – Mezőkovácsháza, Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Intézmény, 1. a osztály. Felk.: Németh Gyuláné.

Hajdú Bernadett „Melyik hercegnőt válasszam” c. alkotása – Mezőkovácsháza, Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Intézmény, 1. a osztály. Felk.: Németh Gyuláné.

Csoportos díj e korosztályban nem született.

3-4. osztályosok

Egyéni díjazott lett: **Tóth Márk** „Madarak” című munkája – Gyula, Implom József Általános Iskola, 4. b osztály. Felk.: Miklós Gáborné.

Tóth Boglárka „Vitorlás” című munkája – Gyula, Implom József Általános Iskola, 4. b osztály. Felk.: Miklós Gáborné.

Csoportos különdíjat kapott a gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium 4. osztályának „Őszi hangulat” c. alkotása. Felk.: Mészárosné Kiss Katalin.

A békési Reményhír Intézmény Eötvös József Általános Iskolájának 3. b osztályosai, „Sün Balázs”, „Őszi hangulat” és „Erdők mélyén” c. munkáikért. Felk.: Dihenné Hoffmann Tünde és Kottlár Angéla.

5-6. osztályosok

Egyéni jutalomban részesült **Kovács Viktor Sándor** „Kevin, Stuart és Bob: a minyonok” és a „Cicák a zsákmánnyal” c.

alkotása – Mezőkovácsháza, Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Intézmény, 5. a osztály. Felk.: Kovalcsikné Borombós Edit.

Sárosi Boldizsár, Kiss Noémi, Megyeri Barnabás és Baracsi Petra „Kertészkedők” c. pályaműve – Gyula, Magvető Református Általános Iskola és Óvoda 5. a és 5. b osztály. Felk.: Fodor Judit.

Csoportos különdíjat kapott a mezőkovácsházi Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Intézmény, 5. a osztályának „Star wars – Revolution” c. alkotása. Felk.: Kovalcsikné Borombós Edit, valamint a mezőhegyesi József Attila Általános Iskola, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola eltérő tantervű felső tagozatának 5-6-7. évfolyam összevont osztályának beküldött alkotásai. Felk.: Molnárné Lakatos Edina és Kecskés Sándorné.

7-8. osztályosok korcsoportja

Egyéni díjat nem adott a zsűri.

Csoportos különdíjat kapott a dobozi Általános Iskola 8. b osztályának „Ady Endre: Párizsban járt az ősz” c. versillusztrációja. Felk.: Balog Mária.

***

A Csongrád megyei pályaművek díjazottjai pedig a következő alkotások lettek:

Óvodások

„Versenyen kívül” indult a szegvári Kurca-parti Óvoda bábcsoportja. Beküldött pályamunkájukért különdíjban részesülnek. Felk.: Kondacs Mihályné.

1-2. osztályosok

Egyéni jutalomban részesült **Szarka-Kovács Gréta** és **Kiss Eszter** „Btlelehem” című alkotása – Szeged, Karolina Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, 2. a osztály. Felk.: Ráczné Bálint Hajnalka és Szakál Zsolt.

Cicéri Anna „Madárka” című pályaműve.

Szeged, Karolina Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, 2. a osztály. Felk.: Ráczné Bálint

Hajnalka és Szakál Zsolt.

Józsa Csenge és **Mojzes Kata** „Inkább nőtt volna az orrodra a kolbász” című munkája – Szeged, Karolina Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, 2. a osztály. Felk.: Ráczné Bálint Hajnalka és Szakál Zsolt.

Csoportos különdíjat a szegedi Karolina Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, 2. a osztály érdemelt. Felk.: Ráczné Bálint Hajnalka és Szakál Zsolt.

A Mindszenti Általános Iskola Dózsa-telepi Tagintézmény 2. c osztálya kapott. Felk.: Szecskó Dóra.

3-4. osztályosok

Egyéni díjazottjai **Izbéki Simon** „Fama-nó” c. pályaműve – Szentes, Szivárvány Művészeti Iskola, 3. osztály. Felk.: Cseh Lajos.

Forgó Dániel „Tobozmanó farm” című alkotása – Algó, Fehér Ignác Általános Iskola, 4. osztály. Felk.: Forgóné Canjavec Eszter.

Murányi Kitti „Erdeti tündér” c. alkotása – Szentes, Szivárvány Művészeti Iskola, 3. osztály. Felk.: Györfy Orsolya.

Csoportos különdíjat kapott a szentesi Szivárvány Művészeti Iskola közössége beküldött műveikért. Felk.: Cseh Lajos és Györfy Orsolya.

5-6. osztályosok

Egyéni díjazottja **Csákó-Balogh Antal** „Tánc” c. alkotása – Szentes, Szivárvány Művészeti Iskola, 5. osztály. Felk.: Cseh Lajos.

Csoportos díjat nem adott a zsűri.

7-8. osztályosok

Egyéni díjazottja **Kovács Adrienn** „Erdi házikó” c. alkotása – Szentes, Szivárvány Művészeti Iskola, 7. osztály. Felk.: Györfy Orsolya.

Egyéni különdíjban részesült **Körösi Balázs** és **Tóth Krisztián** „A négy évszak tobozmani” című pályamunkájukért.

Hódmezővásárhely, Aranyossy Ágoston Református Óvoda és Általános Iskola, sajátos nevelési igényű, tanulásban akadályozott, autista, 8. osztályos tanulók. Felk.: Gyarmatiné Tóth Renáta.

Csoportos díj nem született.

A DALERD Zrt.
kellemes Karácsonyi ünnepeket és
boldog új esztendőt kíván minden kedves olvasójának!

ERDŐJÁRÓ – A Dalerd Zrt. Tájékoztatói Központjának információs lapja. A Gyulai Hírlap melléklete. Kiadja a Dalerd Zrt., Szeged, Zsótér u. 4/B. Felelős szerkesztő: Puskás Lajos. Szerkesztő: Vid Katalin. A szerkesztőség címe: Dalerd Zrt., 5700 Gyula, Kárpát u. 4. Telefon: 06-66/468-907. Fax: 06-66/465-655. E-mail: erdeiskola@dalerd.hu. Nyomdai előkészítés: Gyulai Hírlap Nonprofit Kft., 5700 Gyula, Petőfi tér 3. Felelős vezető: Mocsár-Pörjés József. Nyomtatás: Mozi Nyomda Bt., 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B. Felelős vezető: Garai György.